

Toimielin	Ylä-Savon ympäristölautakunta
Paikka	Kokoushuone, Riistakatu 5 B, 3.krs, Iisalmi
Aika	20.2.2025 klo 9:07 - 11:10
Keskeytykset	
Läsnä olleet jäsenet	Kyllönen Eero, puheenjohtaja Korolainen Kauko, poissa klo 9.35 - 9.43, esteellinen § 21 Repo Heikki Savolainen Lassi Toppinen Elise Kekkonen Anne, M. Sorosen varajäsen
Poissa	Piippo Tiina Soronen Mari
Muut läsnäolijat	Veteli Martti, esittelijä Heikkinen Aili, esittelijä, saapui klo 10.26 Kauppinen Helli, sihteerin Nissinen Kari, toimialajohtaja Partanen Juha, läsnäolo-oikeutettu Ryhänen Jukka, Iisalmen kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Asiat	§:t 14 - 26
Pöytäkirjan liitteineen ovat tarkastaneet ja sähköisesti allekirjoittaneet	20.2.2025 Puheenjohtaja Eero Kyllönen Sihteerin Helli Kauppinen Pöytäkirjantarkastaja Lassi Savolainen Pöytäkirjantarkastaja Elise Toppinen
Nähtävilläolo	Pöytäkirja on laitettu nähtäville Iisalmen kaupungin verkkosivuille 21.2.2025 Pöytäkirjojen haku (iisalmi.fi)

14 § Kokouksen järjestäytyminen	1
15 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, määräys ja uhkan asettamispäätös, Kiuruvesi	2
16 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, määräys ja uhkan asettamispäätös, Kiuruvesi	5
17 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, määräys ja uhkan asettamispäätös, Kiuruvesi	8
18 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, asian käsittelyn päättäminen	11
19 § Lausunto Lampisuon turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamisesta, Pyhäjärvi ja Kiuruvesi	13
20 § Lausunto jätehuoltomääräysten luonnoksesta	15
21 § Lausunto Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta	18
22 § Lausunto Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta	20
23 § Lausunto Heinäsuon, Kokkosuon ja Kuulasuon turvetuotantoalueiden ympäristölupien raukeamisesta sekä vesilain mukaisen käyttöoikeuden raukeamisesta, Kiuruvesi	26
24 § Toimintakertomus vuodelta 2024 / Ylä-Savon ympäristölautakunta	28
25 § Otto-oikeuden alaiset päätökset	30
26 § Tiedoksiannot ja ajankohtaiset asiat	31
Muutoksenhakuohjeet	33

14 § Kokouksen järjestäytyminen

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 14

Puheenjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Todetaan esteellisyydet.

Lautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Lassi Savolaisen ja Elise Toppisen sekä varatarkastajaksi Kauko Korolaisen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Hallintosääntö 75 §

Kokouskutsu ja esityslista lähetetään sähköisesti vähintään neljä päivää ennen kokousta.

Toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Jäsen ilmoittaa esteellisyytensä ja perusteen kokouksen järjestäytymisessä ja ennen asian käsittelyä.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Asianro IIS/651/11.03.02.00/2024

**15 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, määräys ja uhkan
asettamispäätös, Kiuruvesi**

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 15

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon Ympäristölautakunta päättää, että XXXXXXXXXXXXX on kiinteistön XXXXXXXXXXXXX omistajana ja jätelain mukaisena jätteen haltijana liitettävä kiinteistö järjestettyyn jätteenkuljetukseen Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaisesti 30 päivän kuluessa pöytäkirjanotteen saantipäivästä lukien.

Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen tehdään siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätehuoltorekisteriin hyväksytyn jätteenkuljettajan kanssa tai liittäminen tehdään ns. kimppasopimuksella. Kimppasopimuksessa lähikiinteistöjen haltijat tekevät sopimuksen ja ilmoittavat kimppa-astian käytöstä etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhteys henkilön yhteystiedot, kimppa-astian sijainti ja koko sekä tiedot kimppa-astiaa käyttävistä kiinteistöistä.

Liittymismääräyksen tehosteeksi asetetaan 500 euron uhkasakko. Mikäli kiinteistöä ei ole liitetty järjestettyyn jätteenkuljetuksen 30 päivän kuluessa pöytäkirjanotteen saantipäivästä lukien, uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi.

Perustelut:

Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto. Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteen kuljetukseen. Iisalmen kaupungin alueella on käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaan liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu ottamalla yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tekemällä sopimus jätteiden noutamisesta ja kuljettamisesta kiinteistöiltä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Lähikiinteistöt voivat sopia yhteisen jäteastian eli muodostaa kimpan. Kun kiinteistön haltija liittyy jätteenkuljetukseen kimpan kautta, on kiinteistöjen haltijoiden sovittava tästä yhdessä ja ilmoitettava kimppa-astian käytöstä etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee

sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhteyshenkilön yhteystiedot, kimppa-astian sijainti ja koko sekä tiedot kimppa-astiaa käyttävistä kiinteistöistä.

XXXXXXXXXXXX ei ole ympäristönsuojeluyksikön antaman kehotuksen jälkeenkään liittänyt kiinteistöä jätehuoltomääräysten mukaisesti järjestettyyn jätteenkuljetukseen. XXXXXXXXXXXX on kuultu ennen uhkasakon asettamista kaksi kertaa uhkasakkolain ja hallintolain mukaisesti ja hänelle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Hän ei ole antanut vastinetta asiassa. Jätelain säädösten mukaan kiinteistön tulee olla liitetty järjestettyyn jätehuoltoon. Koska kiinteistöä ei ole liitetty järjestettyyn jätehuoltoon lainsäädännön mukaisesti, Ylä-Savon ympäristölautakunta antaa määräyksen asiassa jätelain 126 §:n nojalla. Määräystä on tehostettu uhkasakolla, jonka suuruutta harkittaessa on otettu huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus sekä velvoitetun maksukyky.

Sovelletut oikeusohjeet:

Jätelaki 8, 32, 41, 126 ja 129 §

Uhkasakkolaki 6, 7 §

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Salla Huohvanainen, p. 040 723 5894

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta on ilmoittanut ympäristönsuojeluviranomaiselle 23.10.2024, että kiinteistöä XXXXXXXXXXXX ei ole liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Kiinteistön osoite on XXXXXXXXXXXX ja sen omistavat XXXXXXXXXXXX. XXXXXXXXXXXX asuu kiinteistöllä.

XXXXXXXXXXXX on kehotettu 29.10.2024 lähetetyllä kirjeellä liittämään edellä mainittu kiinteistö järjestettyyn jätteenkuljetukseen 14 päivän kuluessa kirjeen saantipäivästä lukien. Kirje on lähetetty tavallisena kirjeenä. Hallintolain 59 §:n mukaan vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kiinteistön omistajalle on samalla varattu mahdollisuus antaa kirjallinen selitys 14 päivän kuluessa kirjeen saantipäivästä lukien.

XXXXXXXXXXXX ei antanut selitystä määräaikaan mennessä. Kiinteistöä ei myöskään liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Koska kiinteistöä ei liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen kehotuksen mukaisesti, kiinteistön

omistajalle on varattu tilaisuus antaa uudelleen kirjallinen selitys asiassa 26.11.2024 lähetetyllä kirjeellä.

XXXXXXXXXXXXX ei antanut selitystä määräaikaan mennessä. Tehtyjen selvitysten mukaan kiinteistöä ei ole edelleenkään liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen.

Muutoksenhaku

4 A Hallintovalitus jätelain mukaan

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Kiinteistön omistaja

Asianro IIS/651/11.03.02.00/2024

**16 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, määräys ja uhkan
asettamispäätös, Kiuruvesi**

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 16

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon Ympäristölautakunta päättää, että XXXXXXXXXXXXX on kiinteistön XXXXXXXXXXXXX omistajana ja jätelain mukaisena jätteen haltijana liitettävä kiinteistö järjestettyyn jätteenkuljetukseen Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaisesti 30 päivän kuluessa pöytäkirjanotteen saantipäivästä lukien.

Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen tehdään siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätehuoltorekisteriin hyväksytyn jätteenkuljettajan kanssa tai liittäminen tehdään ns. kimppasopimuksella. Kimppasopimuksessa lähikiinteistöjen haltijat tekevät sopimuksen ja ilmoittavat kimppa-astian käytöstä etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhteys henkilön yhteystiedot, kimppa-astian sijainti ja koko sekä tiedot kimppa-astiaa käyttävistä kiinteistöistä.

Liittymismääräyksen tehosteeksi asetetaan 500 euron uhkasakko. Mikäli kiinteistöä ei ole liitetty järjestettyyn jätteenkuljetuksen 30 päivän kuluessa pöytäkirjanotteen saantipäivästä lukien, uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi.

Perustelut:

Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto. Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteen kuljetukseen. Iisalmen kaupungin alueella on käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaan liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu ottamalla yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tekemällä sopimus jätteiden noutamisesta ja kuljettamisesta kiinteistöiltä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Lähikiinteistöt voivat sopia yhteisen jäteastian eli muodostaa kimpan. Kun kiinteistön haltija liittyy jätteenkuljetukseen kimpan kautta, on kiinteistöjen haltijoiden sovittava tästä yhdessä ja ilmoitettava kimppa-astian käytöstä etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee

sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhteys henkilön yhteystiedot, kimppa-astian sijainti ja koko sekä tiedot kimppa-astiaa käyttävistä kiinteistöistä.

XXXXXXXXXXXX ei ole ympäristönsuojeluyksikön antaman kehotuksen jälkeenkään liittänyt kiinteistöä jätehuoltomääräysten mukaisesti järjestettyyn jätteenkuljetukseen. XXXXXXXXXXXX on kuultu ennen uhkasakon asettamista kaksi kertaa uhkasakkolain ja hallintolain mukaisesti ja hänelle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Hän ei ole antanut vastinetta asiassa. Jätelain säädösten mukaan kiinteistön tulee olla liitetty järjestettyyn jätehuoltoon. Koska kiinteistöä ei ole liitetty järjestettyyn jätehuoltoon lainsäädännön mukaisesti, Ylä-Savon ympäristölautakunta antaa määräyksen asiassa jätelain 126 §:n nojalla. Määräystä on tehostettu uhkasakolla, jonka suuruutta harkittaessa on otettu huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus sekä velvoitetun maksukyky.

Sovelletut oikeusohjeet:

Jätelaki 8, 32, 41, 126 ja 129 §

Uhkasakkolaki 6, 7 §

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Salla Huohvanainen, p. 040 723 5894

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta on ilmoittanut ympäristönsuojeluviranomaiselle 23.10.2024, että kiinteistöä XXXXXXXXXXXX ei ole liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Kiinteistön osoite on XXXXXXXXXXXX ja sen omistaa XXXXXXXXXXXX. XXXXXXXXXXXX on kehotettu 29.10.2024 lähetetyllä kirjeellä liittämään edellä mainittu kiinteistö järjestettyyn jätteenkuljetukseen 14 päivän kuluessa kirjeen saantipäivästä lukien. Kirje on lähetetty tavallisena kirjeenä. Hallintolain 59 §:n mukaan vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kiinteistön omistajalle on samalla varattu mahdollisuus antaa kirjallinen selitys 14 päivän kuluessa kirjeen saantipäivästä lukien.

XXXXXXXXXXXX ei antanut selitystä määräaikaan mennessä. Kiinteistöä ei myöskään liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Koska kiinteistöä ei liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen kehotuksen mukaisesti, kiinteistön omistajalle on varattu tilaisuus antaa uudelleen kirjallinen selitys asiassa

26.11.2024 lähetetyllä kirjeellä.

XXXXXXXXXXXXX ei antanut selitystä määräaikaan mennessä. Tehtyjen selvitysten mukaan kiinteistöä ei ole edelleenkään liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen.

Muutoksenhaku

4 A Hallintovalitus jätelain mukaan

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Kiinteistön omistaja

Asianro IIS/651/11.03.02.00/2024

**17 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, määräys ja uhkan
asettamispäätös, Kiuruvesi**

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 17

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon Ympäristölautakunta päättää, että XXXXXXXXXXXXX on kiinteistön XXXXXXXXXXXXX omistajana ja jätelain mukaisena jätteen haltijana liitettävä kiinteistö järjestettyyn jätteenkuljetukseen Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaisesti 30 päivän kuluessa pöytäkirjanotteen saantipäivästä lukien.

Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen tehdään siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätehuoltorekisteriin hyväksytyn jätteenkuljettajan kanssa tai liittäminen tehdään ns. kimppasopimuksella. Kimppasopimuksessa lähikiinteistöjen haltijat tekevät sopimuksen ja ilmoittavat kimppa-astian käytöstä etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhteys henkilön yhteystiedot, kimppa-astian sijainti ja koko sekä tiedot kimppa-astiaa käyttävistä kiinteistöistä.

Liittymismääräyksen tehosteeksi asetetaan 500 euron uhkasakko. Mikäli kiinteistöä ei ole liitetty järjestettyyn jätteenkuljetuksen 30 päivän kuluessa pöytäkirjanotteen saantipäivästä lukien, uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi.

Perustelut:

Jätelain 32 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto. Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteen kuljetukseen. Iisalmen kaupungin alueella on käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Ylä-Savon jätehuoltomääräysten mukaan liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu ottamalla yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tekemällä sopimus jätteiden noutamisesta ja kuljettamisesta kiinteistöiltä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Lähikiinteistöt voivat sopia yhteisen jäteastian eli muodostaa kimpan. Kun kiinteistön haltija liittyy jätteenkuljetukseen kimpan kautta, on kiinteistöjen haltijoiden sovittava tästä yhdessä ja ilmoitettava kimppa-astian käytöstä etukäteen kirjallisesti jätehuoltoviranomaiselle. Ilmoituksen tulee

sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhteyshenkilön yhteystiedot, kimppa-astian sijainti ja koko sekä tiedot kimppa-astiaa käyttävistä kiinteistöistä.

XXXXXXXXXXXX ei ole ympäristönsuojeluyksikön antaman kehotuksen jälkeenkään liittänyt kiinteistöä jätehuoltomääräysten mukaisesti järjestettyyn jätteenkuljetukseen. XXXXXXXXXXXX on kuultu ennen uhkasakon asettamista kaksi kertaa uhkasakkolain ja hallintolain mukaisesti ja hänelle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen. Hän ei ole antanut vastinetta asiassa. Jätelain säädösten mukaan kiinteistön tulee olla liitetty järjestettyyn jätehuoltoon. Koska kiinteistöä ei ole liitetty järjestettyyn jätehuoltoon lainsäädännön mukaisesti, Ylä-Savon ympäristölautakunta antaa määräyksen asiassa jätelain 126 §:n nojalla. Määräystä on tehostettu uhkasakolla, jonka suuruutta harkittaessa on otettu huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus sekä velvoitetun maksukyky.

Sovelletut oikeusohjeet:
Jätelaki 8, 32, 41, 126 ja 129 §
Uhkasakkolaki 6, 7 §

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Salla Huohvanainen, p. 040 723 5894

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta on ilmoittanut ympäristönsuojeluviranomaiselle 23.10.2024, että kiinteistöä XXXXXXXXXXXX ei ole liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Kiinteistön osoite on XXXXXXXXXXXX ja sen omistaa XXXXXXXXXXXX.

XXXXXXXXXXXX on kehotettu 29.10.2024 lähetetyllä kirjeellä liittämään edellä mainittu kiinteistö järjestettyyn jätteenkuljetukseen 14 päivän kuluessa kirjeen saantipäivästä lukien. Kirje on lähetetty tavallisena kirjeenä. Hallintolain 59 §:n mukaan vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Kiinteistön omistajalle on samalla varattu mahdollisuus antaa kirjallinen selitys 14 päivän kuluessa kirjeen saantipäivästä lukien.

XXXXXXXXXXXX ei antanut selitystä määräaikaan mennessä. Kiinteistöä ei myöskään liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Koska kiinteistöä ei liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen kehotuksen mukaisesti, kiinteistön

omistajalle on varattu tilaisuus antaa uudelleen kirjallinen selitys asiassa 26.11.2024 lähetetyllä kirjeellä.

XXXXXXXXXXXXX ei antanut selitystä määräaikaan mennessä. Tehtyjen selvitysten mukaan kiinteistöä ei ole edelleenkään liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen.

Muutoksenhaku

4 A Hallintovalitus jätelain mukaan

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Kiinteistön omistaja

Asianro IIS/363/11.03.02.00/2024

18 § Kiinteistön liittäminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen, asian käsittelyn päättäminen

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 18

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Kiinteistö XXXXXXXXXXXXXXX on liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen ja asian käsittely Ylä-Savon ympäristölautakunnassa päätetään.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Helena Tukiainen, p. 040 014 4452

Ylä-Savon Jätehuoltolautakunnalta on ilmoitettu ympäristönsuojeluviranomaiselle keväällä 2024, että kiinteistöä XXXXXXXXXXXXXXX ei oltu kehotuksista huolimatta liitetty järjestettyyn jätteenkuljetukseen.

Ympäristönsuojeluviranomainen on kehottanut kiinteistöä liittymään jätteenkuljetukseen ja kuullut asiasta kiinteistön haltijaa kaksi kertaa. Koska kiinteistöä ei edelleenkään liitettetty jätteenkuljetukseen, niin Ylä-Savon ympäristölautakunta antoi 11.10.2024 (§ 88) päätöksellään jätelain 126 §:n nojalla määräyksen kiinteistön liittämiseksi järjestettyyn jätteenkuljetukseen. Määräyksen tehosteeksi asetettiin uhkasakko.

Ylä-Savon jätelautakunnasta on 15.11.2024 ilmoitettu, että kiinteistö on nyt liitetty jätteenkuljetukseen. Asian käsittely valvontaviranomaisessa voidaan päättää.

Muutoksenhaku

4 A Hallintovalitus jätelain mukaan

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

kiinteistön omistaja

Asianro IIS/65/11.01.00.04/2025

19 § Lausunto Lampisuon turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamisesta, Pyhäjärvi ja Kiuruvesi

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 19

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta lausuu, että ympäristölupa voidaan rauettaa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Veera Kajanus, p. 040 568 2619

Pohjois-Suomen AVI pyytää lausuntoa Lampisuon turvetuotantoalueen rauettamisesta 27.2.2025 mennessä. Kanteleen Voima Oy:n Lampisuon ympäristölupa on myönnetty 30.6.2017, lupa koskee 93,5 ha aluetta. Hakemus on hylätty 22,5 ha alaa koskien. Vaasan hallinto-oikeus on hylännyt asiasta tehdyt valitukset päätöksellään 29.10.2019. Turvetuotantoa ei ole aloitettu. Ainoat tehdyt toimenpiteet on suunnitellulta pintavalutuskentältä puiden poisto ja ojien tukkiminen 6 ha alalta, mikä on tehty ennen ympäristöluvan hakemista. Toimintaa ei aiota aloittaa ja Kanteleen Voima Oy hakee ympäristöluvan rauettamista. Alue on vuokrattu kokonaisuudessaan yhdeltä maanomistajalta. Vuokrasopimus päätetään.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Kiuruveden kaupunginhallitus
Kiuruveden rakennustarkastaja
Ympäristönsuojelupalvelut/ Kiuruveden toimipiste

Oheisaineisto

Sijaintikartta

Asianro IIS/425/00.01.01.01/2022

20 § Lausunto jätehuoltomääräysten luonnoksesta

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 20

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää lausuntonaan asiasta seuraavaa:

Tällä hetkellä jätteen kuljetukseen liittymisen valvonta on haasteellista ja hidasta Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueella. Tämä johtuu siitä, että jos jätteenhaltija ei liity kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, liittäminen tulee tehdä hallintopakkomenettelyn kautta. Jätelakia valvova viranomainen, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, voi antaa asiassa valvontamääräyksen ja tehostaa määräystä esim. uhkasakolla. Käytännössä ympäristönsuojeluviranomaisen on jätehuoltoviranomaiselta tiedon saatuaan lähetettävä kiinteistölle kehoitus asiasta sekä kuuleminen. Sen jälkeen asiasta annetaan lautakunnassa määräys ja määräystä tehostetaan uhkasakolla. Prosessiin menee useita kuukausia, jopa vuosia, jos päätöksestä valitetaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole resursseja jatkuvien hallintopakkopäätösprosessien hoitamiseen. Tämän vuoksi ympäristönsuojeluviranomainen näkee hyvänä määräyksissä esitetyn menettelyn, että ellei kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön omistaja itse ilmoita jätteenkuljetukseen liittymistapaansa, niin kiinteistö voidaan kiinteistölle vietävän jäteastian kautta tai joissain tapauksissa myös aluekeräyspisteen kautta liittää jätteenkuljetukseen.

Jätteenkuljetusmuutoksen myötä Pielaveden kunnan alueelle perustetaan aluekeräyspisteitä. Aluekeräyspisteitä ei ole aikaisemmin Ylä-Savon kunnissa ollut ollenkaan, eikä niitä nyt tässä yhteydessä ole tulossa muihin kuntiin. Ympäristönsuojeluviranomaisen mielestä aluekeräyspisteiden perustaminen antaa kiinteistöille lisävaihtoehtoja jätehuoltoon liittymisessä sekä helpottaa ainakin kesäasukkaiden jätehuoltoa. Aluekeräyspisteet yksinkertaistavat myös jätteenkuljetukseen liittymättömien kiinteistöjen liittämisen jätehuollon palvelujen piiriin. Pielaveden aluekeräyspisteiden toiminnasta saadaan lisäksi kokemuksia aluekeräyspisteiden käytön mahdollisesta laajentumisesta myös muihin Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueen kuntiin.

Muutoin ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole jätehuoltomääräyksiin huomautettavaa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Helena Tukiainen, p. 040 014 4452

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta on pyytänyt Ylä-Savon ympäristölautakunnalta lausuntoa Ylä-Savon jätehuoltomääräysten muutoksesta. Muuttuvien jätehuoltomääräysten luonnos on nähtävillä 7.2.-11.3.2025 välisenä aikana.

Nykyiset Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueen kunnissa voimassa olevat Ylä-Savon jätehuoltomääräykset on hyväksytty 20.6.2023 ja ne ovat astuneet voimaan 1.7.2023. Nyt jätehuoltomääräyksiä on tarpeen muuttaa, sillä Pielaveden kunnan alueella jätteenkuljetusjärjestelmä muuttuu 1.4.2025 lähtien kunnan järjestämäksi. Käytännössä Pielaveden sekajätteen jätteenkuljetuksista vastaa huhtikuun alusta lähtien kunnallinen jäteyhtiö Ylä-Savon Jätehuolto Oy. Muissa Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueen kunnissa säilyy edelleen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus sekajätteen osalta. Kierrätettävien jätteiden keräys ja kuljetus järjestetään jo nykyisin koko alueella kunnan järjestämänä eli Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n toimesta.

Jätehuoltomääräyksiin ehdotetaan muutoksia liittyen siihen, miten kiinteistöt voivat liittyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen sekä siihen, miten kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta kiinteistöt liitetään jätehuoltoon. Muutoksia sääntelyyn esitetään sekä sekajätteen (Pielavesi) että kierrätettävien jätteiden osalta (koko Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alue). Käytännössä jatkossa, mikäli kiinteistö ei ole ilmoittanut jätehuoltoon liittymisestään kunnalliselle jätehuoltoyhtiölle, voidaan taajamassa sijaitseva kiinteistö liittää jätteenkuljetukseen viemällä sekajäteastia tai kierrätettävien jätteiden astiat kiinteistölle. Vapaa-ajan käytössä olevat kiinteistöt ja haja-asutusalueella olevat vakituksessa käytössä olevat kiinteistöt voidaan liittää aluekeräyspisteeseen (Pielavesi).

Pielaveden kunnan alueelle perustetaan uusia sekajätteen aluekeräyspisteitä, joten määräyksiin on lisätty aluekeräyspisteitä koskeva pykälä. Määräyksistä on poistettu energiajätettä koskeva pykälä, koska alueella ei ole kerätty erikseen energiajätettä enää useaan vuoteen. Lisäksi määräyksistä on poistettu painorajat jäteastioiden täyttämiseksi, mutta painorajat on sisällytetty ohjeellisena perustelumuistioon.

Lisätietona jaetaan lausuntopyyntö, pöytäkirjanote Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan kokouksesta 6.2.2025 § 2, Jätehuoltomääräysten muuttaminen sekä karttaliite taajamista (3 kpl liitettä).

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta

Oheisaineisto

Lausuntopyyntö luonnoksesta Ylä-Savon jätehuoltomääräyksiksi
Ylä-Savon jätehuoltolautakunta 6.2.2025 § 2 Jätehuoltomääräysten
muuttaminen

Jätehuoltolautakunnan vahvistamat taajamakartta rajaukset

Asianro IIS/553/10.02.02.00/2024

21 § Lausunto Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 21

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Lausuntonaan Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää seuraavaa:
Aurinkovoiman tuotantoalueen päästöt ovat vähäisiä. Aurinkovoiman tuotto ei aiheuta melu-, värinä- tai ilmanlaatuhaittoja. Rakennelmien mataluudesta johtuen vaikutus kaukomaisemaan on myös vähäinen. Tuotantoalueen läheisyydessä asuville maisemamuutos on kuitenkin merkittävä, koska tuotantoaluetta suunnitellaan lähelle asutusta. Hankkeen suunnittelussa tulisi tarkoin harkita, onko tuotantoalueen sijoittaminen tulvariskialueelle välttämätöntä. Tuotantoalue tulee rajata siten, että se ei vaaranna arvokkaita luontokohteita.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei käy ilmi, kuinka tuotantoalueen maaperää ja kasvillisuutta käsitellään. Käsittelytavalla on merkitystä vesienkäsittelyn ja muiden ympäristövaikutusten kannalta. Onko tarkoituksena käyttää katemateriaaleja, jotka estävät kasvillisuuden syntymisen ja veden imeytymisen tuotantoalueella, käytetäänkö kasvillisuuden torjumiseen herbisidejä vai käsitelläänkö kasvillisuutta mekaanisesti. Suositeltavinta olisi, että tuotantoalueella olisi niittykasvillisuus, joka hyödyttäisi alueen pölyttäjähönteisiä.

Päätös

Kauko Korolainen ilmoitti esteellisyytensä intressijääviyden vuoksi ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 9.35 - 9.43.

Ympäristöjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Martti Veteli, p. 040 027 1193

Iisalmen kaupunginhallitus pyytää Ylä-Savon ympäristölautakunnan lausuntoa Rajamäen aurinkovoima-alueen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Vastaanottajaa kehoitetaan antamaan lausuntonsa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta viimeistään 7.3.2025. Lausuntoa annettaessa pyydetään merkitsemään asianumero IIS/553/10.02.02.00/2024. Lausunto pyydetään lähettämään Iisalmen kaupungin kirjaamoon ensisijaisesti

Word -muotoisena sähköpostilla kirjaamo@iisalmi.fi. Lausunnon voi lähettää myös osoitteeseen: Iisalmen kaupunki, kirjaamo / PL 10 / 74101 IISALMI.

Suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Savossa Iisalmen Rajamäen alueella noin 4 kilometriä linnuntietä Iisalmen keskustasta koilliseen. Suunnittelualue koostuu yhteensä kolmesta palstasta, jotka sijoittuvat Kilpijärven vesialueen sekä Koukunjoentien pohjoispuolelle, valtatie 5 (Kainuuntie) itäpuolelle ja Sonkajärventien (kantatie 87) eteläpuolelle.

Suunnittelualue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue, Peltosalmi - Ohenmäki 1E luokan pohjavesialue, sijaitsee suunnittelualueesta noin 4 km etelään. Suunnittelualue kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen, Kilpijärven-Hernejärven alueen (04.581) 3. jakovaiheen valuma-alueeseen. Pintavesien valunta johtuu suunnittelualueelta etelään kohti Kilpijärveä, jonka ekologinen tila on arvioitu hyväksi (vesi.fi, pintavesien tila). Suunnittelualue sijoittuu Tulvakeskuksen tulvakarttapalvelun (SYKE) mukaan osin tulvariskialueelle (muu tulvariskialue: Iisalmen keskusta ympäristöineen).

Suunnittelualueen pinta-ala on n. 145 ha ja aurinkovoimalan arvioitu sähköntuotanto on n. 110 GWh/vuosi. Aurinkovoimala muodostuu paneelikentistä, inverttereistä, muuntamoista, sähkövarastoista, huolto- ja valvomorakennuksista sekä alueen sisäisistä huolto- ja pelastusreiteistä. Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla tai ilmajohdolla hankealueen pohjoispuolella sijaitsevalle Iisalmen sähköasemalle. Aurinkopaneelien korkeus on n. 3-5 m ja ne sijoitetaan n. 6-12 metrin etäisyydelle toisistaan (riippuen asennustavasta). Aurinkovoimala hyödyntää pääosin nykyisiä tieyhteyksiä, eikä hanke edellytä liittymistä vesi- tai viemäriverkkoon. Alue rajataan ympäristöstään aidoin ja portein.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Iisalmen kaupunginhallitus
Sari Niemi kaavoituspäällikkö

Asianro IIS/133/11.01.00.04/2025

22 § Lausunto Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 22

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta lausuu Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on kattavasti kuvattu alueella tehtäviä selvityksiä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa saadaan paljon yksityiskohtaistakin tietoa selvittävän alueen ympäristön laadusta, mutta Suomessa ei ole valtakunnallisesti selvitetty, kuinka hyvin ympäristövaikutusten arviointi otetaan tuulivoimahankkeissa huomioon. Tuulivoima-alueiden vaikutuksia ja varsinkaan lähekkäin sijaitsevien tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia eläinlajistoon ei tunneta hyvin.

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston suunnitellulla alueella on useita maakuntakaavassa olevia merkintöjä, joiden voidaan katsoa olevan ristiriidassa tuuli- ja aurinkovoimapuiston toteutuksen kanssa. Tällaisia ovat mm. luonnon ydinalue, luonnonrauha-alue, hiljainen alue, virkistys- ja matkailuvyöhyke sekä ulkoilureitti. Alueelle sijoittuu myös luonnonsuojelualueita ja soidensuojelun täydennysehdotuskohteita. Alle 10 kilometrin etäisyydelle voimaloista sijoittuu useita Natura -alueita. Tuulivoimaloiden valot muuttavat pimeän ajan maiseman välkkyvillä valoilla. Hankealue on eläimistön kannalta häiriöherkkää - vaikutusalueelle sijoittuu mm. salassa pidettävän lintulajin pesäpaikka ja useita sääksen pesäpaikkoja ja hankealue on suden, karhun, ilveksen ja ahman esiintymisaluetta. Tuulivoima-alueiden rakentaminen pirstaloi elinympäristöjä ja katkaisee ekologisia yhteyksiä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi selvittää Huttusenlehdon alueen kytkeytyminen laajempaan ekologiseen käytäväverkostoon ja rakentamisen merkitys siihen. Sama koskee sähkönsiirtoreittiä, joka on huomattavan pitkä ja tulisi kulkemaan koko matkalta uudella reitillä.

Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuisto sijoittuu yhdelle Sonkajärven kunnan suurimpia ympäristöarvoja ja matkailu- ja virkistysarvoja omaavalle alueelle. Osa näistä arvoista häviää kokonaan ja osa heikkenee, mikäli suunniteltu tuotantoalue rakennetaan. Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää, että Sonkajärven kunta, Pohjois-Savon ELY-keskus ja hanketoimija keskustelisivat ekologisen kompensaation käytöstä. Vaikka yksittäiset

tuulivoimalat eivät sijoittuisi luontoarvoiltaan herkimmille kohdille, alueen rakentaminen tuuli- ja aurinkovoimakäyttöön aiheuttaa kokonaisuutena niin paljon häiriötä ympäristölle, että ekologisen kompensaation käyttö on perusteltua. Sopivia hyvitysalueita voisi löytyä esim. Tiilikjärven kansallispuiston ja Talaskankaan Natura -alueen läheisyydestä. Yksityiset metsänomistajat ovat myös tarjonneet alueitaan luonnonsuojelualueiksi perustettavaksi enemmän kuin METSO-ohjelman puitteissa on ollut mahdollista perustaa. Tällaiset kohteet sopisivat myös hyvitysalueiksi. ELY-keskuksella on näistä alueista tieto, joten se voisi toimia asiassa koordinaattorina.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohdassa 6.3 Yleiskaavat kuvasta 6-3 ja YVA-ohjelman kohdassa 9.2.7 Yleiskaavat kuvasta 9-20 puuttuu ainakin Lapinlahden kunnan alueella olevat Syvärin rantaosayleiskaava ja Korpisen rantaosayleiskaava.

Hankealueen reunavyöhykkeellä on voimassa yksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämä maa-aineslupa hiekan ottoon (lupa päättyy vuoden 2027 lopussa) ja yksi maa-aineslupa maa-ainesten varastointiin (pättyy vuoden 2025 lopussa). Alueen läheisyydessä on myös yksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämä eläinsuojan ympäristölupa.

Talousvesikaivoja ja lähteitä tulee kartoittaa maastokäynneillä suunniteltujen tuulivoimaloiden, sähkönsiirtoreitin tai rakennettavien huoltotiealueiden yms. läheisyydessä.

Hankkeen maisemavaikutuksia arvioitaessa tulee valokuvasovitteita tehdä riittävästi. Valokuvasovitteita olisi hyvä tehdä ainakin Jyrkän suunnalta (Jyrkän Ruukin alue) ja hankealueen pohjoispuolella sijaitsevan Volokinpolut- retkeilyreitin varrelta sekä läheisempien vesistöjen rannoilta. Erityisesti tulee huomioida ne kiinteistöt, jotka jäävät Huttusenlehdon ja Honkamäki-Viidankangas tuulivoimapuiston välimaastoon. Niiltä katsottaessa maisemavaikutukset ovat erilaiset, koska voimaloita voi näkyä useammasta suunnasta.

Yva-ohjelmassa on esitetty, että voimaloiden melu- ja välkehaittoja selvitetään mallintamalla ja tulokset esitetään leviämiskartoilla. Melu- ja välkemallinnukset tulee tehdä vastaavanlaisilla tuulivoimalamalleilla (sama teho/koko/muoto), kuin mitä alueelle on suunniteltu. Ulkomelutasojen tulee lähimmissä asutuksissa selkeästi alittaa Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) annetut ohjearvot. Tuulivoimalat voivat tarvita ympäristöluvan, mikäli voimaloista voi aiheutua

kohtuutonta haittaa (Laki eräistä naapuruussuhteista 13.2.1920/26).

Asianmukaisen jätteenkäsittelyn varmistamiseksi yleiskaavaan tulee sisällyttää määräys, että tuulivoimalaitoksille on haettava purkamislupa. Purkuluvassa voidaan varmistaa, että kaikki purkujätteet menevät asianmukaiseen käsittelyyn.

Yva-ohjelman mukaan myös toiminnan lopettamisen aikaisia vaikutuksia arvioidaan. Ympäristölautakunta korostaa, että vaikutuksissa tulee huomioida se, että toiminnan päättyessä kaikki voimalarakenteet on purettava ja poistettava maasta, myös maassa olevat betoniperustukset ellei paikalle rakenneta uutta tuulivoimalaa. Perustukset ovat myös jätettä ja ne tulee ohjata asianmukaiseen jätteiden käsittelyyn.

Tuulivoimaloiden ja tiestön rakentaminen edellyttää runsaasti maa-aineksia. Vaikutusten arvioinnissa tulee selvittää maa-ainesten saatavuus ja arvioida myös vaikutukset lähiasutukseen mikäli maa-ainesten otto/louhinta tapahtuu hankealueella.

Mikäli tuulivoimahankealueella on tarkoitus läjittää suuria määriä maa-aineksia, tulee näille kohteille hakea ympäristölupa maankaatopaikkana.

Hankkeen valmistelussa tulee noudattaa avoimuutta ja kuntalaisille sekä erityisesti hankkeen vaikutusalueella asuville tulee järjestää kuulemis- ja tiedotustilaisuuksia. Asukaskyselyn onnistumiseksi tulee siitä jakaa tietoa mahdollisimman laajasti, jotta kyselyyn saadaan riittävästi vastauksia. Kyselyn täyttäminen myös paperisena on mahdollistettava.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Helena Tukiainen, p. 040 014 4452 ja
ympäristöjohtaja Martti Veteli, p. 040 027 1193

Sonkajärven kunta varaa Ylä-Savon ympäristölautakunnalle mahdollisuuden antaa lausuntonsa Huttusenlehdon tuuli- ja aurinkovoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan voi tutustua kunnan verkkosivuilla osoitteessa <https://www.sonkajarvi.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/vireilla-olevatkaavat/huttusenlehdon-tuulivoima-ja-aurinkovoimapuisto>. Lausunto

pyydetään antamaan 7.3.2025 mennessä sähköisesti osoitteeseen sonkajarvi(at)sonkajarvi.fi tai kirjallisesti Sonkajärven kunta, Lepokankaantie 2, 74300 Sonkajärvi.

Huttusenlehdon tuulivoimapuiston toteuttaminen edellyttää sekä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA menettely) toteuttamista että tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan osayleiskaavan laatimista. Tässä hankkeessa noudatetaan kaavoituksen ja YVA:n erillismenettelyä. Kaavan ja YVA-menettelyn eri vaiheet ovat yhtäaikaaisesti nähtävillä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on nähtävillä verkossa osoitteessa www.ymparisto.fi/huttusenlehdon-tuuli-ja-aurinkovoimahanke-YVA. Paperimuodossa ohjelma on nähtävillä 5.2.-7.3.2025 välisen ajan seuraavissa paikoissa virastojen normaaleina aukioloaikoina: Pohjois-Savon ELY-keskus (Kallanranta 11, Kuopio), Sonkajärven kunnantalo (Lepokankaantie 2, Sonkajärvi), Sonkajärven kunnan pääkirjasto (Rutakontie 21, Sonkajärvi), Sonkajärven kunnan Sukevan asiointipiste (Kallentie 2, Sukeva) ja Iisalmen kaupungintalo (Pohjolankatu 14, Iisalmi). Lausunnot ja mielipiteet tulee toimittaa kirjallisena viimeistään 7.3.2025 Pohjois-Savon ELY-keskukselle osoitteella PL 2000, 70101 Kuopio (käyntiosoite Kallanranta 11, Kuopio) tai sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi.

Suunnittelualue sijaitsee Sonkajärven kunnassa Niinimäen ja Jyrkän alueella Haapajärven ja Kiltuanjärven eteläpuolella. Suunnittelualueelta on noin 12 km matka Sonkajärven keskustajamaan ja noin 21 km Rautavaaran kirkonkylän taajamaan. Muita noin 30 km etäisyydellä olevia taajama-alueita ovat Sonkajärven Sukeva, Iisalmen keskustajama, Lapinlahden kirkonkylän taajama sekä Lapinlahden Varpaisjärven kirkonkylän taajama.

Osayleiskaavan suunnittelualue jakautuu kolmeen osaan. Kaksi itäisempää aluetta sijaitsevat Kiltuanjärven ja Haajaistenjärven länsipuolella ja muodostavat aurinkovoiman tuotantoon suunniteltavan alueen. Aurinkovoimalan alueeksi suunniteltujen alueiden yhteispinta-ala on noin 206 hehtaaria (195 ha ja 11 ha). Suurimmalle läntiselle alueelle on suunniteltu tuulivoimatuotantoa. Alue sijaitsee Sonkajärven Jyrkänalueen ja Haapajärven eteläpuolella. Tuulivoimapuiston suunnittelualue on pinta-alaltaan noin 4 557 hehtaaria. Huomioituna sekä aurinkovoimalan että tuulivoimapuiston suunnittelualueet, suunnittelualueen yhteispinta-ala on noin 4 763 hehtaaria.

Länsiosalle, joka on suunniteltu tuulivoiman tuotantoon, kaavaillaan korkeintaan 20 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden

kokonaiskorkeus olisi enintään 350 metriä, ja niiden yksikköteho vaihtelee 7 ja 10 megawatin (MW) välillä. Näin ollen kaikkien voimaloiden yhteenlaskettu teho olisi enintään noin 140-200 MW.

Itäisemmälle, aurinkovoimalan suunnittelualueelle suunniteltu aurinkovoimala tulisi olemaan rakennettavalta pinta-alaltaan noin 195 hehtaarin kokoinen. Suunnittelualueesta erillään pienemmälle alueen osalle ei lähtökohtaisesti suunnitella rakentamista. Aurinkovoimalan alueelle on tarkoituksena rakentaa aurinkopaneelirivistöjä huoltoteineen. Huoltotiet mahdollistavat paneelien ja muuntamoiden huollon. Hankkeen sähkönsiirtoa varten tuulivoima-alueelle rakennetaan sähköasema. Aurinkovoima-alueelta rakennetaan noin 7,5 kilometriä pitkä maakaapeli tuulivoima-alueen sähköasemalle. Valtakunnanverkkoon liityntää varten rakennetaan uusi 31,1 kilometriä pitkä 110 kV kilovoltin ilmajohto tuulivoima-alueelta etelään Fingrid Oyj:n alustavasti suunnitellulle Tervakorven sähköasemalle.

Hankkeen eri vaihtoehdot ovat:

VE 0 : Hanketta ei toteuteta.

VE1 : Tuulivoima-alueelle rakennetaan enintään 20 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja yksikköteho noin 7-10 MW. Aurinkovoima-alue on kooltaan noin 195 hehtaaria, jonka lisäksi kiinteistöön kuuluu noin 11 hehtaarin kokoinen lisäalue. Aurinkovoimalan kokonaisteho on noin 180 MWp.

VE2 : Tuulivoima-alueelle rakennetaan enintään 16 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 350 metriä ja yksikköteho noin 7-10 MW. Aurinkovoima-alue on kooltaan noin 195 hehtaaria, jonka lisäksi kiinteistöön kuuluu noin 11 hehtaarin kokoinen lisäalue. Aurinkovoimalan kokonaisteho on noin 180 MWp.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Sonkajärven kunta

Pohjois-Savon ELY-keskus

Asianro IIS/65/11.01.00.04/2025

23 § Lausunto Heinäsuon, Kokkosuon ja Kuulasuon turvetuotantoalueiden ympäristölupien raukeamisesta sekä vesilain mukaisen käyttöoikeuden raukeamisesta, Kiuruvesi

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 23

Ympäristöjohtajan / Ympäristöterveydenhuollon päällikön päätösehdotus

Heinäsuon ja Kokkosuon turvetuotantoalueet on siivottu, niistä on purettu tarpeettomat rakenteet ja alueet on siirretty seuraavaan maankäyttömuotoon. Kuulasuon turvetuotantoaluetta ei ole otettu käyttöön. Näin ollen Ylä-Savon ympäristölautakunnalla ei ole huomauttamista ympäristölupien eikä vesilain mukaisen käyttöoikeuden rauettamiseen.

Päätös

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö Aili Heikkinen saapui kokoukseen ennen tämän pykälän käsittelyä klo 10.26.

Ympäristöjohtajan/ympäristöterveydenhuollon päällikön päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristönsuojelutarkastaja Veera Kajanus, p. 040 568 2619

Ympäristöterveystarkastaja Lassi Huttunen, p. 0400 940 344

Neova Oy (entinen Vapo Oy) on pyytänyt Itä-Suomen aluehallintovirastolta Kiuruveden kaupungin keskustasta noin 19 km luoteeseen sijaitsevien Heinäsuon, Kokkosuon ja Kuulasuon turvetuotantoalueiden ympäristölupien raukeamista. Hakemus koskee lisäksi vesilain mukaista oikeutta johtaa kuivatusvettä Kokkosuon laskuojaa pitkin viereisten kiinteistöjen kautta. Tuotantoalueiden yhteispinta-ala auma-alueineen on 140,9 hehtaaria. Turvetuotanto on päättynyt Kokkosuolla vuonna 2019 ja Heinäsuolla vuonna 2020. Kuulasuon alueella toimintaa ei ole aloitettu lainkaan ja alue on pysynyt ympäristöluvan myöntämisen aikaisessa tilassa.

Kokkosuon turvetuotantoalueen maaperän pilaantuneisuuden tutkimusraportissa 27.8.2020 todetaan, että tutkitulla alueella on havaittu kohonneita öljyhiilipitoisuuksia. Tutkimukset on kohdennettu varaston, öljysäiliön ja kohteessa havaitun tumman alueen kohdalle. Pilaantumisen arvioidaan olevan paikallista 0-0,2 m syvyydellä. Maaperää ei tarvitse kuitenkaan kunnostaa, jollei alueella tehdä kaivuutöitä, jolloin se on tehtävä suunnitelmallisesti pilaantuneen maan kunnostustyönä. Kokkosuon maaperän

kunnostusraportin 22.12.2020 mukaan Vapo Oy on kuitenkin päättänyt toteuttaa maaperän kunnostustyöt kohonneiden öljyhiilivetypitoisuuksien takia. Kunnostuksen jälkeen kohteen maaperä luokiteltiin tutkimuspisteiden ja analyysien edustamilta osin pilaantumattomaksi.

Heinäsuon turvetuotantoalueen maaperän pilaantuneisuuden tutkimusraportissa 10.8.2022 todetaan, että säiliöiden alueelle tehtyjen tutkimusten perusteella kohteen maaperä luokitellaan tutkituilta osin pilaantumattomaksi ja haitta-aineiden kokonaismäärän tutkimusalueella arvioidaan olevan merkityksetön eikä kunnostustarvetta ole.

ELY-keskus on tehnyt Heinäsuolle ja Kokkosuolle määräaikaistarkastuksen 16.8.2023, jossa on ollut paikalla ympäristönsuojelutarkastaja Kajanus Veera. Alueet on siivottu roskista ja kaikista tarpeettomista rakenteista syyskuuhun 2024 mennessä ja alueet on siirretty muuhun maankäyttöön. Heinäsuolle on tehty tuhkalannoitus vuonna 2022.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Itä-Suomen Aluehallintovirasto

Kiuruveden kaupunginhallitus

Kiuruveden rakennustarkastaja

Ympäristöterveyspalvelut, Kiuruveden toimipiste

Ympäristönsuojelupalvelut, Kiuruveden toimipiste

Oheisaineisto

Sijaintikartta

Asianro IIS/57/02.06.01.03/2025

24 § Toimintakertomus vuodelta 2024 / Ylä-Savon ympäristölautakunta

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 24

Ympäristöjohtajan / Ympäristöterveydenhuollon päällikön päätösehdotus
Ylä-Savon ympäristölautakunta hyväksyy vuoden 2024 toimintakertomuksen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Martti Veteli, p. 040 027 1193 ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö Aili Heikkinen, p. 040 014 4450

Kaupungin tilinpäätökseen liitetään toimialakohtaiset toimintakertomukset. Toimintakertomuksessa tulee raportoida toimialakohtaisesti henkilöstö henkilötövuosina ja henkilöstömuutoksena, strategisten tavoitteiden toteutuminen, riskien toteutuminen, talouden toteumatiedot ja toimintasuunnitelman toteutuminen.

Vaikutusarviointi

Talous- ja toimintasuunnitelma perustuu kaupunkistrategiaan ja ohjaa kaupungin taloutta ja toimintaa. Mahdollisilla poikkeamilla voi olla vaikutuksia kaupungin strategian tavoitteiden toteutumiseen ja sitä kautta yritysvaikutuksia tai vaikutuksia ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Eeva Suomalainen
Outi Pirhonen
Tiina Laakso
Aili Heikkinen
Martti Veteli

Liitteet

Toimintakertomus v. 2024/Ylä-Savon ympäristölautakunta

25 § Otto-oikeuden alaiset päätökset

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 25

Puheenjohtajan päätösehdotus

Ylä-Savon ympäristölautakunta ei käytä otto-oikeutta päätöksissä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Hallintosääntö 10, 94 ja 121 §

Lautakunta voi ottaa asian käsiteltäväkseen ja tällöin asiasta päättää lautakunta, puheenjohtaja ja esittelijä.

Lautakunnan käsiteltäväksi ei saa ottaa

1. lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyasioita.
2. yksilöön kohdistuvia opetustoimen asioita.

Lautakunnan alaiset toimielimet ja viranhaltijat ilmoittavat lautakunnalle ottokelpoisista päätöksistä. Pöytäkirjat laitetaan luottamushenkilöportaaliin silloin, kun pöytäkirja julkaistaan. Viranhaltijapäätökset lähetetään toimielimelle luottamushenkilöportaaliin neljän päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta. Rutiiniluonteisista henkilöstöpäätöksistä ei ilmoiteta otto-oikeutetuille toimielimille.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

26 § Tiedoksiannot ja ajankohtaiset asiat

Ylä-Savon ympäristölautakunta 20.2.2025 § 26

Ympäristöjohtajan / Ympäristöterveydenhuollon päällikön päätösehdotus
Lautakunta merkitsee asiat tietoonsa.

Päätös

Hyväksyttiin.

Ajankohtaiset asiat:

- Ylä-Savon ympäristölautakunnan seuraava kokous pidetään 27.3.2025 klo 9.00.
- Ympäristöterveystarkastajan virka

Valmistelu

Lisätietona jaetaan

1. Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 9.1.2025 nro 6/2025 dnro ISAVI/8100/2024, poikkeaminen Itä-Suomen vesioikeuden päätöksellä 5.10.1984 nro 14/Ym 1/84 määrätyistä Kyllikinrannan ja Peltosalmen pohjavedenottamoiden suoja-alue määräyksestä tehdä maaleikkausta, joka ulottuu kaksi metriä lähemmäksi pohjaveden ylintä pintaa, Iisalmi, Iisalmen Sahat Oy
2. Iisalmen kaupunki, ympäristönsuojelupalvelut 9.1.2025, lausunto koskien Hanhilammen ampumaradan ympäristölupamääräysten noudattamista sekä Hanhilammen ampumaradan meluselvitys, meluselvitys ei verkkojulkinen
3. Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 21.1.2025 nro 8/2025, ISAVI/8204/2024, Laidinsuon turvetuotantoalueen toimintaa koskevan päätöksen nro 3/2016/1 mukainen selvitys, Pielavesi ja Iisalmi, Kuopion Energia Oy, ei verkkojulkinen
4. Pohjois-Savon ELY-keskus 23.1.2025, POSELY/3323/2022, perusteltu päätelmä, Tielammen tuulivoimahanke, Lapinlahti ja Iisalmi
5. Iisalmen kaupunki, ympäristönsuojelupalvelut 29.1.2025, toiminnanharjoittajan vaihtuminen koskien ympäristöluvallista toimintaa kiinteistöllä Leppälä 263-413-2-140
6. Iisalmen kaupunki, ympäristönsuojelupalvelut 4.2.2025, asfalttiaseman rekisteröinnin poistaminen, Itikka 140-425-3-15, Savon Kuljetus Oy
7. Iisalmen kaupunki, ympäristönsuojelupalvelut, vastauksia aumausilmoituksiin 7 kpl

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Kirjaaminen asiakortille

Oheisaineisto

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös, Iisalmen Sahat Oy

Lausunto, Hanhilammen ampumarata

Hanhilammen ampumaradan meluselvitys, ei verkkojulkinen

Itä-Suomen AVIn päätös, Laidinsuon turvetuotantoalue, ei verkkojulkinen

Pohjois-Savon ELY-keskus, Tielammen tuulivoimahanke

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen, Leppälä, Kiuruvesi

Rekisteröinnin poistaminen, asfalttiasema, Itikka, Savon Kuljetus Oy

MUUTOKSENHAKU VIRANOMAISEN PÄÄTÖKSESTÄ

1. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta

- 1 A. Päätöksestä ei saa tehdä kunnallisvalitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.
- 1 B. Hallintopäätöksestä ei saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 § 2 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla.
- 1 C. Päätöksestä ei saa tehdä hankintalain mukaista hankinto-oikaisua, koska uudella päätöksellä ei ole muutettu tarjouksen tehneiden oikeudellista asemaa.
- 1 D. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta muulla perusteella.

2. Oikaisuvaatimus

Päätökseen tyytymätön saa hakea päätökseen oikaisua, kuntalaki 134,1 §.

Oikaisuvaatimuksessa on oltava

- vaatimus perusteineen
- vaatimuksentekijän yhteystiedot sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätökset voi lähettää
- tekijän allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus toimitetaan oikaisuvaatimusajassa aukioloaikana 9 -15.30

Iisalmen kaupunki / kirjaamo

PL 10 / Pohjolankatu 14, 74101 IISALMI

kirjaamo@iisalmi.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsen ja kuntalainen 137 § 2 momentissa tarkoitettu kunta on saanut päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

3. Kunnallisvalitus

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kuntalaki 135,2 §.

Valituksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8-16.15

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744, 70101 Kuopio

p. 029 56 42500, fax 029 56 4250,

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsen ja kuntalain 137 § 2 momentissa tarkoitettu kunta on saanut päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksessa on oltava

- päätös, josta valitetaan sekä selvitys päivästä, josta valitusaika on alkanut
- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos päätös ei kohdistu valittajaan.
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).

4. Hallintovalitus

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6,1 §.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Hallintovalituksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa valittaa myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta vain oikaisuvaatimuksen tekijä. Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä saa valittaa kaikki asianosaiset.

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8-16.15

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744, 70101 Kuopio

p. 029 56 42500, fax 029 56 42501

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, josta valitetaan
- selvitys päätöksen tiedoksisaantipäivästä tai päivästä, josta valitusaika on alkanut
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jos niitä ei ole aikaisemmin toimitettu

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).

5. Muutoksenhaku kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa

Hankintalain mukainen hankinto-oikaisu ja kuntalain mukainen oikaisuvaatimus

Päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 § mukaisen hankinto-oikaisun tai kuntalain 134 § mukaisen oikaisuvaatimuksen. Tämä voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja ja osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa eli asianosainen. Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Hankintalailla tarkoitetaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

Hankinto-oikaisu ja oikaisuvaatimus toimitetaan oikaisuvaatimusajassa

aukioloaikana 9 - 15.30

Iisalmen kaupunki / kirjaamo

PL 10 / Pohjolankatu 14, 74101 IISALMI

kirjaamo@iisalmi.fi

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa päätöksen tai muun ratkaisun tiedoksiannosta. Oikaisu on oltava perillä oikaisuajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi

1. sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätös on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä muusta seikasta, jonka perusteella viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
2. lähetettäessä postitse seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto on tapahtunut saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Kunnan jäsen ja kuntalain 137 § 2 momentissa tarkoitettu kunta on saanut päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa oikaisuvaatimusviranomaiselle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Hankintaoikaisussa ja oikaisuvaatimuksessa on oltava

- vaatimus perusteluineen
- hakijan nimi ja kotikunta. Jos joku käyttää hakijan puhevaltaa tai hakemuksen laatija on joku muu, on hakemuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää.
- hakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.
- päätös, johon oikaisua haetaan kopiona tai alkuperäisenä
- asiakirjat, joihin vedotaan
- valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Hakemuksen voi tuoda kirjaamoon tai lähettää postitse tai sähköpostilla.

Hankinta-asiakirjojen julkiseksi tuleminen

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi siltä osin kuin ne eivät ole salassa pidettäviä, kun hankintasopimus on allekirjoitettu.

Asianosaisella on oikeus ennen hankintasopimuksen allekirjoitusta saada tieto toisen tarjoajan tarjouksen sisällöstä lukuun ottamatta liike- ja ammattisalaisuuksia. Asianosaiset saavat kuitenkin tiedot liikesalaisuutena pidetyistä hinnoista.

6. Muutoksenhaku kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa

Hankintalain mukaiset hankintaoikaisu ja valitus markkinaoikeudelle.

Päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 133 § mukaisen hankintaoikaisun tai hankintalain 145 § mukaisen valituksen markkinaoikeudelle.

Hankintalailla tarkoitetaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

I Hankintaoikaisu

Hankintaoikaisua voi vaatia kirjallisesti hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa eli asianosainen.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan oikaisuvaatimusajassa aukioloaikana 9 - 15.30

Iisalmen kaupunki / kirjaamo

PL 10 / Pohjolankatu 14, 74101 IISALMI

kirjaamo@iisalmi.fi

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tai ratkaisun tiedoksisaannista. Hankintaoikaisu on oltava perillä oikaisuajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi

1. sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätös on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä muusta seikasta, jonka perusteella viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
2. lähetettäessä postitse seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytettä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto on tapahtunut saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Hankintaoikaisuvaatimuksessa on oltava

- vaatimukset perusteineen
- asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne ole hankintayksikön hallussa
- hakijan nimi ja kotikunta
- jos joku käyttää hakijan puhevaltaa tai hakemuksen laatija on joku muu, on hakemuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

II Valitus markkinaoikeuteen

Valitusoikeus

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi valittaa markkinaoikeuteen päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tekemästä ratkaisusta, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Hankintalain 146 § mukaan markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin tai
- 3) sitä, että kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos

- 1) asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai
- 2) siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä, jollei toisin säädetä.

Valitus on **tehtävä 30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on **tehtävä kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Asianosainen on saanut hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi

1. sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätös on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä muusta seikasta, jonka perusteella viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.
2. lähetettäessä postitse seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiannotapaa, tiedoksianto on tapahtunut saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on oltava

- päätös, johon haetaan muutosta alkuperäisenä ja jäljennöksenä sekä selvitys tiedoksisaantipäivästä tai muu selvitys valitusajan alkamispäivästä
- vaatimukset ja niiden perusteet
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa
- puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymisen osalta selvitys, minkä vuoksi käsittelylupa tulee myöntää.
- hakijan nimi ja kotikunta
- jos joku käyttää hakijan puhevaltaa tai hakemuksen laatija on joku muu, on hakemuksessa ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.
- valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Valitusviranomainen

Valitus markkinaoikeuteen toimitetaan sen aukioloaikana 8.00-16.15

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

p. 029 56 43300, fax 029 56 43314, markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Valittajan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle valittamisesta markkinaoikeuteen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Hankinta-asiakirjojen julkiseksi tuleminen

Hankinta-asiakirjat tulevat julkisiksi siltä osin kuin ne eivät ole salassa pidettäviä, kun hankintasopimus on allekirjoitettu.

Asianosaisella on oikeus ennen hankintasopimuksen allekirjoitusta saada tieto toisen tarjoajan tarjouksen sisällöstä lukuun ottamatta liike- ja ammattisalaisuuksia. Asianosaiset saavat tiedot liikesalaisuutena pidetyistä hinnoista.

Odotusaika hankintasopimuksen tekemiselle EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa

Hankintayksikkö voi tehdä hankintasopimuksen EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedoksi hankintayksikön päätöksen ja valitusosoituksen markkinaoikeudelle.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu tuomioistuimessa tuomioistuinmaksulain mukaan.

7. Muutoksenhaku yksityisoikeudellisissa riita- tai rikosasioissa

Päätös sisältää yksityisoikeudellisia ratkaisuja, jotka on säädetty ratkaistavaksi myös muulla kuin hallinto- tai kunnallisvalituksella.

Päätöksiin haetaan muutosta kirjallisella haastehakemuksella

Pohjois-Savon kärjäoikeus, Oikeus- ja Poliisitalo

Suokatu 44, 70110 Kuopio / PL 44, 70101 Kuopio

p. 029 56 48503, 029 56 48500 vaihde, fax 029 56 48505

pohjois-savo.ko@oikeus.fi

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu tuomioistuimessa tuomioistuinmaksulain mukaan.

12. Hallintovalitus maa-ainesluvista

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6,1 §.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitusoikeus on

- 1) asianosaisella
- 2) kunnan jäsenellä
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8 - 16.15

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Minna Canthin katu 64, PL 1744, 70101 Kuopio

p. 029 56 42502, fax 029 56 42501

ita-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituksen voi lähettää postitse, faksina, sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta.

Tiedoksianto tapahtuu seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon

asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, josta valitetaan
- selvitys päätöksen tiedoksisaantipäivästä tai päivästä, josta valitusaika on alkanut
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jos niitä ei ole aikaisemmin toimitettu
- asiamiehen valtakirja ellei päämies ole antanut valtuutusta suullisesti tuomioistuimessa, asiamies ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa tai valtuutettu ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai lupalakimies

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan. Jos hallinto-oikeus muuttaa päätöksen valittajan eduksi, ei oikeudenkäyntimaksua peritä (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).

13. Hallintovalitus Vaasan hallinto-oikeuteen

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta, laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6,1 §. Asian käsittelymaksusta valitetaan samassa yhteydessä kuin pääasiasta.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Hallintovalituksen saa tehdä asianosainen eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa valittaa myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitus toimitetaan valitusajassa aukioloaikana 8 - 16.15

Vaasan hallinto-oikeus

PL 204, Korsholmanpuistikko 43, 4. krs, 65101 VAASA

p. 029 56 42611, fax 029 56 47260

vaasa.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa

osoitteessa [https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki toiseen palveluun](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/linkki%20toiseen%20palveluun).

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosainen on saanut päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyys- tai vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Ympäristö- ja maa-aineslupa-asioissa tiedoksisaanti on tapahtunut seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite, johon asiaa koskevat kirjeet ja päätöksen voi lähettää
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan
- vaatimuksen perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan tai muun laatijan allekirjoitus. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituksen, siinä on mainittava laatijan ammatti, asuinpaikka ja postiosoite sekä mahdollinen sähköpostiosoite. Sähköpostilla lähetettävää tai sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos sen alkuperäisyyttä ei ole syytä epäillä.
- valittajan laillisen edustajan tai asiamiehen yhteystiedot. Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, josta valitetaan valitusosoituksineen
- selvitys päätöksen tiedoksisaantipäivästä tai päivästä, josta valitusaika on alkanut
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jos niitä ei ole aikaisemmin toimitettu

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa tuomioistuinmaksulain mukaan (www.finlex.fi/tuomioistuinmaksulaki).